

Erasmus+ & eTwinning

VRTCI NA POTEPU PO EVROPI

Naslov: Vrtci na potepu po Evropi

Izdajatelj: CMEPIUS, Ob železnici 30a, Ljubljana

Pripravili in uredili: Maja Abramič in Iva Likar Tutek

Oblikovanje: Luna \TBWA

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

COBISS.SI-ID=52354563

ISBN 978-961-6628-67-9 (pdf)

Stališča, izražena v tej publikaciji, so mnenja avtorja in ne odražajo nujno stališča Evropske komisije, Centralne svetovalne službe eTwinning ali Nacionalne podporne organizacije eTwinning. Za izdajo publikacije so bila uporabljena sredstva iz programa Evropske unije Erasmus+.

Kazalo

UVOD	6
MOŽNOSTI MEDNARODNEGA SODELOVANJA VRTCEV	7
PROJEKT ETWINNING: ZGODOVINA SKOZI UMETNOST	9
PROJEKT ERASMUS+ KA201: HEALTHYLAND OLYMPICS	15
PROJEKT ERASMUS+ KA201: RAZVIJANJE SOCIALNIH KOMPETENC OTROK Z ZGODNJIM POUČEVANJEM TUJEGA JEZIKA	19
PROJEKT ERASMUS+ KA219: LUTKA IMA DUŠO	25
PROJEKT ERASMUS+ KA201: VERIŽNI EKSPERIMENT V VRTCU	31

Uvod

**Dragi ravnatelji
in ravnateljice,
vzgojitelji in
vzgojiteljice,**

v programih mednarodnega sodelovanja eTwinning in Erasmus+, koordiniranih s strani Centra RS za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja (CMEPIUS), je bilo od leta 2014 dalje vključenih že več kot 68 različnih slovenskih vrtcev. Tudi številne nagrade in priznanja, ki so jih slovenski vrtci prejeli za sodelovanje v mednarodnih projektih, pričajo, da je tovrstne aktivnosti v vrtcih moč izvajati. Še več, vrtci so pri tem lahko izjemno uspešni. Da bi za mednarodno sodelovanje spodbudili še večje število slovenskih vrtcev, smo v pričujočo publikacijo združili podrobne predstavitve petih različnih mednarodnih projektov, v katerih so sodelovali slovenski vrtci. Predstavljene dobre prakse so vam lahko v pomoč tako pri odločitvi za sodelovanje vašega vrtca v mednarodnem projektu kot tudi pri njegovem načrtovanju. Prav tako smo v publikacijo vključili kratek oris vseh možnosti mednarodnega sodelovanja (od preprostih do kompleksnejših), ki jih na CMEPIUS-u ponujamo vrtcem. To so sodelovanje pri nacionalnem projektu Svet v učilnici, spletni projekti sodelovanja eTwinning in sodelovanje pri projektih v okviru novega programa Erasmus+. Ne glede na to, ali že imate izkušnje na področju mednarodnega sodelovanja ali pa jih še nimate, upamo, da vas bo vsebina v nadaljevanju prepričala in navdihnila, bodisi za začetek ali nadaljevanje te poti, na kateri vam bomo v pomoč s celovito in prijazno podporo.

Prijetno branje,

**ekipa sektorja splošnega šolskega
izobraževanja na CMEPIUS-u**

Možnosti mednarodnega sodelovanja vrtcev

Svet v učilnici

wic@cmepius.si

Kot **izhodišče mednarodnega sodelovanja** vrtcev v projektih mobilnosti v okviru programa Erasmus+ smo na CMEPIUS-u zasnovali **nacionalni projekt Svet v učilnici oz. World in Classroom – WIC**, ki predstavlja najpreprostejšo obliko tovrstnega povezovanja. V okviru pobude WIC **tuji študenti**, ki so prišli v Slovenijo (npr. v okviru programa Erasmus+), na preprost in zanimiv način prinašajo **mednarodne izkušnje** v slovenske vrtce in šole. Za tujega študenta je to odlična priložnost, da npr. otrokom in osebju izbranega vrtca predstavi sebe, svojo državo, kulturo in jezik, hkrati pa v praksi spozna slovenski sistem vzgoje in izobraževanja. Tovrsten obisk v vrtčevski vsakdan vnese posebno popestritev, lahko pa pomeni tudi podlago za novo, dolgotrajnejše mednarodno sodelovanje. Tuji študenti se lahko v vrtcih angažirajo na **različne načine** (kot pomoč pedagoškemu osebju, s kratko predstavitevijo, z razstavo itn.), o poteku, vsebini, terminu in dolžini obiska pa se študent in vrtec **individualno dogovorita**.

eTwinning

etwinning@cmepius.si

Predvsem za vrtce, ki še niso bili vpeti v mednarodne projekte, pa tudi za že izkušene vrtce na tem področju izpostavljamo akcijo eTwinning kot **odskočno desko** za mednarodno sodelovanje ali kot **dodano vrednost in podporo**. Portal eTwinning predstavlja največjo virtualno skupnost vrtcev in šol v Evropi; ponuja varno platformo za projektno sodelovanje vrtcev in šol ter varno delovno okolje za otroke, učence in dijake, bogati **vzgojno-izobraževalni proces** in omogoča raznolike priložnosti **profesionalnega razvoja** pedagoškega osebja (vključno z brezplačno udeležbo na strokovnih izobraževalnih doma in v tujini), s čimer prispeva k večji kakovosti vzgoje in izobraževanja. Projekti eTwinning so **mednarodni projekti na daljavo**, zato je razumljivo, da eTwinning v ospredje postavlja uporabo sodobnih **informacijsko-komunikacijskih tehnologij** (IKT). V eTwinning so vpete vse države članice Evropske unije in nekatere druge

evropske države, osrednje orodje portala eTwinning pa je **večjezični portal**, na katerem so vzgojiteljem in učiteljem med drugim na voljo brezplačna **orodja in nasveti** za spletno sodelovanje, **iskalniki projektnih partnerjev** ter **primeri projektov**, ki so jim lahko v pomoč pri snovanju lastnih projektov. Prednost projektov eTwinning je v **preprosti prijavi**, **prilagodljivosti** pri načrtovanju aktivnosti in **časovni neomejenosti**, ne vključujejo pa neposrednega financiranja s strani Evropske komisije.

Erasmus+

erasmusplus@cmepius.si

V okviru **novega programa Erasmus+ (2021–2027)**, ki tako kot njegov **predhodnik podpira izobraževalni, profesionalni in osebni razvoj** posameznikov in organizacij na področju izobraževanja, usposabljanja, mladine in športa v Evropi in širše, lahko slovenski vrtci (vpisani v razvid Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport) sodelujejo v različnih akcijah. Z namenom zagotavljanja **priložnosti za izobraževanje** in **usposabljanje** posameznikov ter podpore pri **internacionalizaciji** in **institucionalnem razvoju** organizacij lahko vrtci sodelujejo v **kratkotrajnih in akreditiranih projektih mobilnosti** učečih se in osebja, lahko se pridružijo **konzorciju za mobilnost** na področju šolskega izobraževanja ali pa se preizkusijo v vlogi **gostitelja** sorodne organizacije iz tujine. Projekti mobilnosti lahko vključujejo raznovrstne aktivnosti, in sicer za osebje izobraževalne obiske na delovnem mestu, tečaje in usposabljanja ter poučevanje na organizaciji v tujini, za učeče se (predvsem za učence in dijake) pa individualne (kratkotrajne/dolgotrajne) ali skupne mobilnosti. Zlasti vrtcem, ki že imajo izkušnje s sodelovanjem v programu Erasmus+ in si želijo redno izvajati mobilnosti ter mednarodno sodelovanje uporabljajo kot eno izmed orodij pri doseganju lastnih strateško-razvojnih ciljev, priporočamo pridobitev **Erasmus akreditacije**, ki pa ni predpogoj za sodelovanje v novem programu. Vrtci, ki si poleg nadgradnje izkušenj na področju mednarodnega sodelovanja in krepitev zmogljivosti želijo razvijati **intelektualne rezultate**, pa lahko prijavijo oz. se vključijo v t. i. partnerstva za sodelovanje, kjer posamezen projekt, za razliko od projektov mobilnosti, vključuje vsaj dve organizaciji (t. i. **mala partnerstva**) oz. tri organizacije (t. i. **sodelovalna partnerstva**) iz dveh oz. treh različnih držav. Poglavitni namen partnerstev za sodelovanje je krepitev zmogljivosti sodelujočih organizacij za **skupno delovanje na mednarodni ravni**, višanje ravni **internacionalizacije**, njihovih aktivnosti ter deljenje **dobrih praks, idej in metod**. Zaradi krajšega trajanja projektov in milejših administrativnih zahtev predvsem vrtcem, ki imajo malo ali nič izkušenj s področja mednarodnega sodelovanja, priporočamo povezovanje v okviru malih partnerstev. Za doseganje ciljev projekta lahko tudi partnerstva za sodelovanje izvajajo raznovrstne aktivnosti, vključno z mobilnostmi oz. **aktivnostmi učenja, poučevanja in usposabljanja** za učeče se in/ali osebje.

**PREDSTAVITEV DOBRIH PRAKS
MEDNARODNEGA SODELOVANJA VRTCEV**

Projekt eTwinning: Zgodovina skozi umetnost

Starost vključenih otrok

3–6 let

Sodelujoče države

Organizacija

Vrtec Jelka

Koordinatorica projekta

Monika Brodarić

Spletna učilnica TwinSpace

Namen projekta eTwinning 'Zgodovina skozi umetnost' je bil spoznavanje zgodovine skozi umetnostna področja – od prazgodovine do srednjega veka. Projekt je bil razdeljen na več enot: prazgodovina, stare civilizacije, antika, Vikingi. Dodano je bilo tudi obdobje 'pred' zgodovino, in sicer za lažjo časovno predstavo o tem, kdaj in kako se je pojavil človek. Tako so najmlajši otroci spoznavali, kako način življenja ljudi,

ki so živeli pred nami, in njihove iznajdbe vplivajo na naše življenje. Projekt je pri otrocih spodbujal zanimanje za preteklost. Prek različnih aktivnosti so spoznavali in proučevali najpomembnejše zgodovinske dogodke, pojave, procese, se seznanjali z iznajdbami in njihovim vplivom na naše življenje. Pri tem pa so se naučili tudi, kako priti do informacij oziroma virov.

Jezik projekta slovenščina, hrvaščina

Glavne kompetence, ki jih projekt obravnava

- sporazumevanje v maternem in tujem jeziku,
- medkulturne kompetence,
- socialne kompetence,
- IKT-kompetence.

Trajanje projekta pol leta

Pedagoški cilji projekta

- seznanjanje z umetnostjo, zgodovinskimi obdobji,
- raziskovanje prvih kultur in civilizacij ter pomen njihovega obstoja in razvoja na človeka,
- razvijanje kreativnosti, domišljije,
- spoznavanje drugih kultur, medkulturnih razlik,
- spodbujanje pozitivnih vrednot: sodelovanje, spoštovanje, samospoštovanje, prijateljstvo,
- vzgajanje strpnosti in spoštovanja drugačnosti,
- razvijanje želje po radovednosti, raziskovanju, zanimanje za svet okrog sebe,
- problemsko naravnane metode procesa načrtovanja,
- spodbujanje vztrajnosti – od načrta do izvedbe,
- seznanjanje in uporaba IKT.

Predlagane projektne aktivnosti

1. Predstavitev partnerskih držav

Otroci spoznavajo značilnosti partnerske države (od državnih simbolov, znamenitosti do posameznih besed) v jeziku partnerske države. Sledi videokonferenca s partnerji. Ob spoznavanju partnerskih držav otroci narišejo hrvaško zastavo, pobarvajo hrvaški grb, ogledajo si risanko Baltazar in narišejo, kar jim je bilo najbolj všeč v risanki, ob tem pa še spoznajo, kaj pomeni beseda znanstvenik. Po spletu poiščejo fotografije znamenitosti Hrvaške, se o njih pogovarjajo, jih natisnejo, pri tem spoznajo, kaj je npr. otok, polotok, slap, kdaj nosimo kravato. Fotografije znamenitosti ter likovne izdelke otrok oblikujemo v plakat oz. priredimo razstavo z naslovom 'Spoznavamo Hrvaško'. Videokonferenco predvajamo na način, da se v ozadju vidi tudi omenjena razstava. S partnerji ob fotografijah in izdelkih delimo svoja spoznanja o njihovi državi. Tudi partnerji so spoznavali Slovenijo in jo zato predstavijo na enak način. Otroke s Hrvaške nagovorimo v njihovem jeziku in jim povemo nekaj besed, ki smo se jih naučili. Predhodno smo se seznanili z isto pesmijo, vendar vsaka država v svojem jeziku, sedaj jo zapojemo partnerju. Primer uporabljenega videokonferenčnega orodja: **Google Hangouts** ali **TwinSpace (eTwinning)**.

2. Razstave

Ker je v ospredju projekta umetnost, svoja nova znanja in kreativnost prikažemo v obliki likovnih in arhitekturnih izdelkov na razstavi v prostorih vrtca. Pripravimo štiri tematske razstave. Prva je posvečena prazgodovini, druga Egiptu, tretja obdobju antike, četrta Vikingom. Na razstavah predstavimo izdelke otrok, npr. pri prazgodovini pripravimo odtise rok, kjer smo uporabili tehniko pršenja vodne barve; poslikamo usnje s pastelnimi barvami; narišemo prizore iz življenja praljudi; poslikamo kamne z ogljem, ki tvori del ognjišča z ognjem iz kartona (pobarvan s tempera barvami). Pri razstavi o Egiptu pripravimo razstavo s piramido, narejeno iz sladkornih kock ter posuto z mivko; s papirusom, narejenim s papirjem, pomočenim v sladkano vodo ter posušenim in porisanim s hieroglifi (na vsakem papirusu je bila začetna črka otrokovega imena zapisana oziroma narisana s hieroglifi); z mumijami, narejenimi iz žice in papirja ali povojev; s slikami piramid ter skarabeji, narejenimi iz modelirne mase.

3. Poskusi

Izvedeni poskusi so povezani z izumi, npr. Arhimedov vijak, vodna ura, vlečenje kamnitih blokov, gradnja piramid z različnimi materiali, izdelava papirusa s sladkano vodo. Otrokom je bil najbolj všeč poskus mumificiranja z jabolkom. Otroci so postavljali hipoteze in jih zapisovali v preglednico. Rezultate so lahko preverili čez teden dni, ko je bil poskus v zaključni fazi.

4. Ustvarjalne dejavnosti

- modeliranje, risanje, slikanje, odtiskovanje, sestavljanje izdelkov iz različnih materialov (glina, sladkor, oglje, kamni, svinčniki, barvice, krede, usnje, gradniki, les, listje, odpadni material),
- izdelovanje različnih glasbil v povezavi z raziskovanim obdobjem,
- izdelovanje in sestavljanje elektronskih sestavljanek s pomočjo spletnega orodja **Jigsaw Planet**,
- igranje igre **History for Kids** s pomočjo pametnega telefona.

5. Povabilo ostalih skupin k sodelovanju

- Prikaz življenja ljudi v posameznem obdobju lahko predstavimo ostalim skupinam in jih povabimo k sodelovanju pri pripravi teme o Vikingih. V sklopu aktivnosti poteka skupno načrtovanje dejavnosti tako otrok kot strokovnega kadra, rezultat pa je priprava razstave za celoten vrtec ter starše.
- Strokovno osebje lahko za otroke celotnega vrtca pripravi tudi glasbeno-plesno predstavo ene enote na temo prazgodovina.

6. E-knjiga

V spletni učilnici objavimo elektronsko knjigo, v kateri opišemo vse dejavnosti otrok in njihovo razmišljanje, kar podpremo s slikovnim gradivom in damo na vpogled partnerjem. Kronološko e-knjiga sledi zgodovinskemu traku. Uporabimo spletno orodje **Book Creator**.

**Predstavitev
rezultatov projekta
širši javnosti**

- izdelava časopisa Zgodovina skozi umetnost (uporaba spletnega orodja **Smore**),
- izdelava e-knjige Zgodovina skozi umetnost (uporaba spletnega orodja Book Creator),
- predstavitev kolektivu na pedagoški konferenci in interno izobraževanje na strokovnih aktivih,
- sprotno obveščanje staršev v okviru igralnih uric, razstav, oglasne deske, elektronskega obveščanja, fotografij,
- antične olimpijske igre s starši,
- razstave v prostorih vrtca.

**Aktivno
vključevanje
otrok v projekt**

Otroci sodelujejo v vseh procesih nastajanja in izvedbe projekta. Najprej se pogovarjajo o tem, koliko o nekem obdobju že vedo, in sicer v obliki možganske nevihte. Na ta način pridobimo čim več idej in jih zapišemo. Otroci nato skupaj z vzgojiteljico pogledajo literaturo z veliko fotografijami in ilustracijami ter izdelajo načrt s predlogi, kaj bi delali, s čim, na kakšen način, kaj bi radi še izvedeli. Vzgojiteljica upošteva njihove predloge, jih dopolni in razširi. Otroci so v okviru projekta aktivni pri likovnih dejavnostih, raziskovanju, izvajanju poskusov, igri vlog, pregledu literature, uporabi IKT in izkustvenem učenju. Pridobijo znanje za iskanje virov informacij, sodelovanje in sposobnost timskega dela. Preverjajo teorijo v praksi, iščejo rešitve, skozi zgodovino povezujejo staro z novim, izvajajo poskuse ter posredujejo znanje drugim otrokom in staršem.

Zaposleni so nadgradili svoja znanja na področjih zgodovine, digitalne pismenosti in umetnosti ter jih sproti vnašali v svoje delo, vseskozi pa so razvijali tudi svoje organizacijske veščine. Posebnega pomena je povezovanje pedagoškega osebja in otrok znotraj oddelka ter sodelovanje s starši: prinašanje materialov, pogovori otrok s starši, igralne urice, v okviru katerih so bili prikazani novopridobljeno znanje, spretnosti in veščine, ter komunikacija med pedagoškim osebjem in starši prek različnih oblik sodelovanja.

Projekta smo se v vrtcu lotili predvsem zaradi otrok, ki so na ta način lahko izrazili svojo ustvarjalnost, razvijali domišljijo, izbirali in raziskovali materiale, dajali pobude za dejavnosti, razvijali divergentno mišljenje ter pridobivali funkcionalna znanja. Otroci so se tako navajali na poslušanje drug drugega, timsko sodelovanje, krepili so svojo strpnost in spoštovanje drugačnosti ter se zanimali za svet okrog sebe. Otrokom je bilo še posebej zanimivo, ko so se videli prek videokonference z otroki s Hrvaške in ugotavljali, da se navkljub uporabi različnih jezikov razumejo.

Monika Brodarić

koordinatorica projekta

Projekt Erasmus+ KA201: Healthyland Olympics

Starost vključenih otrok

5–6 let

Sodelujoče države

Organizacija

Vrtec Šentvid

Koordinatorica projekta

Danica Zver

Spletna učilnica TwinSpace

Ker predšolsko obdobje zajema najbolj pomembna leta v razvoju, sodelovanje pri telesnih dejavnostih v otroštvu pa je eden najpomembnejših dejavnikov zdrave rasti in razvoja otrok, se je projekt Erasmus+ 'Healthyland Olympics', ki je v podporo izvajanju projektnih aktivnosti uporabljal tudi portal eTwinning, osredotočal na aktiven, zdrav način življenja pri predšolskih otrocih. S pomočjo projekta, ki je bil v celoti vpet v letni delovni načrt vrtca, so otroci spoznavali partnerske države in njihove športe ter razlike in podobnosti različnih kultur sodelujočih držav. V oddelku Palčki Vrtca Šentvid so tako potekale prave vrtčevske olimpijske igre v različnih disciplinah: drsanje, tek na smučeh, rolanje, telovadba v športni igralnici, igre na igrišču, sprehodi. Aktivnosti je popestrilo tudi srečanje s smučarsko skakalko Anjo Tepeš, saj so otroci z njo preživeli zimsko dopoldne pri skakalnici v Guncljah.

Jezik projekta angleški

Glavne kompetence, ki jih projekt obravnava

- gibalne kompetence,
- jezikovne kompetence: sporazumevanje v maternem in tujem jeziku,
- osnove digitalne pismenosti,
- socialne in državljanske kompetence: sodelovalno/timsko delo, avtonomnost, (samo)kritičnost, (samo)refleksivnost, (samo)evalvacija in prizadevanje za kakovost,
- multikulturne kompetence,
- strokovne kompetence: poznavanje in razumevanje razvojnih zakonitosti, razlik in potreb posameznika, usposobljenost za raziskovanje v vzgoji in izobraževanju, razumevanje in uporaba kurikularnih teorij ter splošnega in didaktičnega znanja, interdisciplinarno povezovanje vsebin, sodelovanje s starši, zmožnost vzpostavljanja in vzdrževanja partnerskega odnosa z drugimi uporabniki oz. skupinami (starši, lokalna skupnost).

Trajanje projekta 1 šolsko leto

Pedagoški cilji projekta

- pomoč otrokom pri razumevanju in prepoznavanju razlik in podobnosti različnih kultur,
- omogočiti otrokom, da se naučijo iger iz različnih držav,
- ustvarjanje priložnosti za osebni razvoj in kakovostno izrabo prostega časa,
- zagotoviti, da se otroci zavedajo povezave med igranjem iger in ohranjanjem svojega zdravja,
- otroke naučiti, kako uporabljati igro kot orodje za ohranjanje zdravega življenjskega sloga.

Predlagane projektne aktivnosti

1. Predstavitev partnerjev

Projektne partnerje v spletni učilnici TwinSpace objavijo interaktivni zemljevid, v katerega vsak partner s pomočjo spletnega orodja **Google Maps** vnese lokacijo z naslovom in imenom vrtca.

2. Natečaj za izbor logotipa

Vsak projektne partner v spletni učilnici **TwinSpace** objavi tri logotipe, ki so jih izdelali otroci. Vsi projektne partnerji glasujejo za najboljši logotip s pomočjo spletnega orodja **Tricider**.

3. Slovar športnih izrazov

Projektne partnerji s pomočjo **Google Dokumentov** sodelovalno pripravijo seznam najbolj priljubljenih športov v angleškem jeziku. Vsak projektne partner nato zagotovi prevod omenjenega seznama v materni jezik. Slovar objavijo v obliki e-knjige s pomočjo spletnega orodja **Calameo**.

4. Olimpijske igre – predstavitev športnih in gibalnih dejavnosti po državah

V vrtcu priredijo olimpijske igre. V izbranih disciplinah in vnaprej pripravljenih poligonih tekmujejo otroci in starši. Discipline, v katerih so se pomerili (npr. zunanje in notranje gibalne igre, rajalne igre, tradicionalni plesi), prek video posnetkov predstavijo ostalim projektne partnerjem. Nato izžrebajo pare. Vsak partner posname en nacionalni tradicionalni ples, posnetku doda navodila, kako zaplesati (s pomočjo spletnega orodja **Movie Maker**), in posnetek objavi v spletni učilnici TwinSpace. V skladu z izidom žreba se vsak partner nauči en tradicionalni ples.

5. Srečanje z znanim športnikom

V vrtec povabijo znanega športnika ali športnico, ki otrokom predstavi, kako poteka običajen dan športnika/športnice. Pred, med ali po obisku posnamejo kratke intervjuje z otroci. Povprašajo jih o tem, kaj pričakujejo, kakšni so njihovi vtisi, kaj jim je ostalo najbolj v spominu. Nato pripravijo kratko predstavitev srečanja s pomočjo spletnega orodja **Smilebox**.

**Predstavitev
rezultatov projekta
širši javnosti**

- plakati v povezavi s projektnimi aktivnostmi,
- obvestila v koticu za starše,
- razstava v koticu eTwinning,
- video predstavitev za strokovna srečanja kolektiva,
- objave v Facebook skupini (HealthylandErasmus)

**Aktivno
vključevanje
otrok v projekt**

Otroci so bili vključeni v projekt v času načrtovanja in izvajanja projektnih aktivnosti. V skupinah so potekali pogovori, izmenjave predlogov in mnenj ter viharjenje možganov. Najmlajši so se aktivno vklapljali v videokonference ter se učili angleškega jezika in nekaterih drugih jezikov tujih partnerjev.

Sodelovanje v mednarodnem projektu je bilo pomembno zaradi novega pristopa v samem vzgojnem delu. Za izvajanje projekta je bilo treba pridobiti nova znanja in kompetence, tako da je delo na projektu strokovnim delavkam v oddelku omogočalo dodatno osvežitev znanja in rabe tujega jezika, pridobivanje IKT-kompetenc ter krepitev socialnih in organizacijskih kompetenc. Poleg tega so se vzgojiteljice soočile še z usklajevanjem utečenega vzgojnega dela z novimi pristopi in vsebinami.

Pedagoško osebje Vrtca Šentvid meni, da projektno delo popestri strokovno delo, saj je za izvajanje aktivnosti in usklajevanje v okviru projekta potrebna velika mera ustvarjalnosti, inovativnosti ter prilagodljivosti. Kljub povečanemu obsegu dela, ki se lahko pojavi pri tovrstnem sodelovanju, ostaja partnerjem v veliko zadovoljstvo in motivacijo za nadaljnje sodelovanje ravno skupno ustvarjanje in vsesplošen razvoj ob izvedbi projekta. V Vrtcu Šentvid s ponosom poudarjamo, da tudi vrtci lahko odlično mednarodno sodelujemo.

Danica Zver

koordinatorica projekta

Projekt Erasmus+ KA201: Razvijanje socialnih kompetenc otrok z zgodnjim poučevanjem tujega jezika

Starost vključenih otrok

1–6 let

Sodelujoče države

Organizacija

Vrtec Bistrica pri OŠ Prežihovega Voranca Bistrica

Koordinator projekta

Andrej Nemec

Spletna učilnica TwinSpace

V projektu Erasmus+ 'Razvijanje socialnih kompetenc otrok z zgodnjim učenjem tujega jezika', ki se je izvajal v letih 2017–2019, so sodelovale šole iz Slovenije, Estonije, Italije in Bolgarije. Cilj projekta je bil opolnomočenje strokovnih kompetenc in veščin vzgojiteljev/vzgojiteljic ter učiteljev/učiteljic s poudarkom na učenju angleščine, vključeval pa je tudi elemente formativnega spremljanja, uvajanje sodobnih vzgojno-izobraževalnih pristopov ter izboljšanje kakovosti predšolske vzgoje. S projektom so želeli doseči, da bi se otroci lažje in uspešneje vključevali v socialno okolje in tako krepili svoje socialne kompetence v tem raznolikem, globalnem in večkulturnem svetu, ki pred vse nas, torej vključno z otroki, postavlja nove izzive. Vse partnerje so družili enaki izzivi in želje po izmenjavi primerov dobre prakse za dvig kakovosti lastnega dela. Sodelovanje vrtec je potekalo na več nivo-

jih – med koordinatorji/koordinatoricami posameznih vrtcev, učitelji/učiteljicami tujega jezika in vzgojitelji/vzgojiteljicami, v neposredno sodelovanje pa so bili vključeni tudi otroci (in njihovi starši) iz vseh vrtcev. Uporabljali so spletno okolje eTwinning za varno in ustrezno objavljanje vseh gradiv, fotografij, videoposnetkov in drugega materiala, ki ga je lahko vso pedagoško osebje, vključeno v projekt, uporabljalo pri svojem delu.

Jezik projekta angleški

Glavne kompetence, ki jih projekt obravnava

- jezikovne kompetence,
- socialne kompetence,
- digitalne kompetence,
- kritično mišljenje,
- sodelovalno delo,
- državljanske kompetence,
- komunikacijske kompetence.

Trajanje projekta 2 leti

Pedagoški cilji projekta

- otrok v vsakdanji komunikaciji posluša jezik in je vključen v komunikacijske procese z otroki in odraslimi,
- otrok v vsakdanji komunikaciji razvija sposobnost ločevanja med jeziki,
- otrok razvija jezikovno zmožnost v različnih funkcijah in položajih ob vsakodnevnih dejavnostih ter v različnih socialnih situacijah,
- otrok razvija jezikovno zmožnost na vseh jezikovnih ravneh (glasoslovna, oblikoslovna, skladenjska in pomenoslovna),
- otrok doživlja in spozna verbalno komunikacijo kot vir ugodja, zabave in reševanja težav,
- otrok razvija predbralne in predpisalne sposobnosti in spretnosti,
- otrok se uči samostojno pripovedovati v slovenskem jeziku, pri čemer uporablja samostalnike, glagole in pojme v angleškem jeziku,
- otrok spozna in doživlja temeljna literarna dela,
- otrok spozna moralno-etične dimenzije, se identificira s književno osebo ter doživlja književno dogajanje,
- otrok se zaveda obstoja lastnega in drugih jezikov ter lastne in drugih kultur,
- otrok razvija sposobnost čustvenega in miselnega sodelovanja v literarnem svetu,
- dvig nivoja znanja pri strokovnem osebju,
- uporaba novih informacijskih tehnologij.

Predlagane projektne aktivnosti

1. Izmenjava pravljic

Vzgojitelji/-ce izbrano tradicionalno otroško pravljico predstavijo otrokom ter se pogovorijo o vsebini in nauku, ki ga pravljica sporoča. Vsak partner prek orodja TwinSpace predstavi pravljico po lastni izbiri v maternem in angleškem jeziku.

2. Bralni nahrbtnik

V bralni nahrbtnik se naložijo knjige, slikanice in naloge v angleškem jeziku, otrok pa nahrbtnik odnese domov. Osnovni cilj aktivnosti je otroku prek igre približati tuji jezik in vzpostaviti pozitiven odnos do tega. Prav tako se v nahrbtnik vloži še vprašanje za starše: kaj menijo o učenju angleškega jezika v vrtcu, o samem angleškem bralnem nahrbtniku in o znanju angleščine svojih otrok. V Vrtcu Bistrica so bili vtisi in mnenja staršev glede angleščine zelo pozitivni. V splošnem menijo, da je pomembno, da se otroci že od majhnega učijo tujega jezika, saj ga prej dojamejo skozi besedo in sliko. Otroci so uživali ob ponavljanju angleških besed in so bili ponosni, ko so govorili v angleščini.

3. Uvajanje tujega jezika v vrtčevski vsakdan

Angleške urice naj se ponudi v predšolskem oddelku, če jih lahko izvede učitelj/-ica razrednega pouka z opravljenim dodatnim izobraževanjem. Vsebina angleških uric naj sovпада z vsebinami projekta. Poučevanje angleščine v predšolskem oddelku naj temelji na metodi CLIL – z veliko igre, glasbe, plesa, gibanja itd. Vzgojitelji/-ce izvajajo spoznavanje angleških besed in njihovo utrjevanje skozi celotno trajanje projekta. Učinek na otroke je zelo pozitiven, saj na ta način z lahkoto usvojijo angleške besede in jih znajo pravilno izgovoriti.

4. Izmenjava semen rastlin

Otroci izmenjajo semena rastlin s sovrstniki iz partnerskih vrtcev. Vsi projektni partnerji izmenjajo in posadijo ista semena v za ta namen postavljene vrtove. Nato spremljajo rast rastlin v različnih pogojih in si delijo posnetke rastlin iz zasajenih semen v različnih fazah rasti. Tako lahko na praktičnem primeru vidijo razliko med posajenimi rastlinami v različnih podnebnih okoljih oz. državah in se učijo na izkustven način. Fotografije objavijo v spletni učilnici TwinSpace.

5. Mednarodne mobilnosti

Vzgojitelji/-ce so imeli v sklopu mednarodnih mobilnosti možnost spremljave vzgojno-izobraževalnih in multikulturnih pristopov v vseh sodelujočih vrtcih in državah. Na mobilnostih se je prepletal vzgojno-izobraževalni proces v različnih jezikih. Udeleženci mobilnosti so bili deležni raznolikih primerov tradicionalnih in inovativnih pristopov k poučevanju tujega jezika, ki so jih poskusili izvesti tudi v lastni organizaciji. Mobilnosti so bile odlična priložnost za izmenjavo izkušenj in primerov dobrih praks ter za obogatitev lastne pedagoške prakse in krepitev kompetenc. Mobilnosti so predvsem zgodbe, ki v živo pričajo o kulturi, tradiciji in življenju ljudi v državah partnericah. Ne prinašajo pa le novih strokovnih spoznanj na vzgojno-izobraževalnih področjih, temveč pomenijo tudi odlično podporo pri aktivnem učenju angleškega jezika za pedagoško osebje.

6. Mednarodna konferenca

Ob koncu projekta je slovenski vrtec gostil mednarodno konferenco 'Z inovativnimi pristopi v vrtcu in šoli gradimo družbo prihodnosti' za vrtce, osnovne in srednje šole iz Slovenije in sodelujočih držav, na kateri so skoraj 200 udeležencem/udeleženkam predstavili primere dobre prakse. Konferenca je bila razdeljena na dva dela, in sicer na plenarni del, ki je potekal v angleškem jeziku, vendar je bil teoretični del prikazan tudi z grafi, posnetki in primeri risb, tako da so lahko sledili tudi tisti, ki niso najbolj veščji tujega jezika. Nadaljevali so s predstavitvijo praktičnih izkušenj, udeleženci in udeleženke so se povezali v tematske skupine, ki so zajemale različne vsebine (robotika, glasba, naravoslovje, športne dejavnosti, matematika, zdrava prehrana), predstavljeni pa so bili tudi različni računalniški programi, ki se jih lahko uporablja pri pedagoškem delu.

7. Srečanja prek videokonferenc

Posebno doživetje so predstavljala srečanja prek orodja Skype, ki so otrokom omogočila, da so se lahko virtualno srečali s prijateljji in prijateljicami iz tujine. Na pobudo slovenskega vrtca so organizirali t. i. spanje v vrtcu. Otroci iz Slovenije in Bolgarije so na virtualni način 'skupaj' preživeli noč v vrtcu.

**Predstavitev
rezultatov projekta
širši javnosti**

Rezultati, način dela in primeri dobrih praks so bili predstavljeni:

- na regionalni ravni (v okviru srečanj ravnateljev, pod okriljem Zavoda RS za šolstvo, na strokovnih aktivih in na različnih šolah v Sloveniji),
- na državni ravni (v okviru dogodkov CMEPIUS-a),
- na mednarodnih konferencah (v Avstriji in na Hrvaškem, na mednarodnem seminarju eTwinning, na zaključni mednarodni konferenci projekta v Sloveniji),
- na ravni srednješolskega in visokošolskega izobraževanja (sodelovanje s strokovnjaki/-njami iz srednjih šol in fakultet, primer dobre prakse je sodelovanje s Pedagoško fakulteto Univerze v Mariboru),
- v medijih (objave različnih prispevkov).

**Aktivno
vključevanje
otrok v projekt**

Otroci so se aktivno vključevali v projekt prek najrazličnejših dejavnosti, ki zaobjemajo vsa področja kurikula. Vsebine projekta so otrokom približali s pomočjo umetnosti, jezika, družbe, Skype srečanj, delavnic s strokovnim osebjem držav partneric, izdelkov ob praznikih itn. Otroci so bili vključeni predvsem prek gibanja, gledanja animiranih filmov in z uporabo slikovnega gradiva na obravnavano temo (travnik, pikapolonica, glasbeni instrumenti ...). Otrokom so tuji jezik približali prek igre, kar pomeni, da so se seznanjali z angleščino brez zavedanja, da se dejansko učijo.

Kot vrtec smo pridobili veliko izkušenj za delo z novimi tehnologijami (robotika za vrtce), spletnimi orodji in aplikacijami, spoznali smo prednosti in delovanje eTwinninga, ki smo ga uporabili kot osrednje orodje za delo na projektu in izmenjavo materiala. Veliko izkušenj smo pridobili tudi z organizacijskega vidika, pri čemer so predvsem mednarodne konference in organizacija mobilnosti predstavljale velik izziv, tako logistično kot strokovno, vse skupaj pa je prispevalo tudi k prepoznavnosti vrtca in našega dela na nacionalnem in evropskem nivoju.

...

Pridobljeno znanje ter okrepljene kompetence in izkušnje bodo z nami za vedno. Sklenili smo nova prijateljstva, spoznali in uvedli nove pedagoške pristope, se urili v komuniciranju v tujem jeziku in ga uvedli v naše vsakdanje delo. Pridobili smo veliko izkušenj s sodelovanjem na daljavo in v okviru mobilnosti. Izobraževali smo se za uporabo različnih aplikacij in spletnih orodij in to znanje ostaja z nami tudi pri nadaljnjem vsakdanjem delu. Drugim vrtcem bi tovrstno sodelovanje toplo priporočali, saj se izkušnje in primeri dobre prakse že poznajo pri našem delu, veliko novouvedenih pristopov se je izkazalo za učinkovite in inovativne. Na takšen način krepimo svoje delo z otroki in dvigamo kakovost predšolske vzgoje.

Andrej Nemeč
koordinator projekta

Projekt Erasmus+ KA219: Lutka ima dušo

Starost vključenih otrok

3–7 let

Sodelujoče države

Organizacija

Vrtec Dobrna

Koordinatorica projekta

Ksenija Ulaga

Spletna učilnica TwinSpace

Cilj projekta Erasmus+ 'Lutka ima dušo' je krepiti matematične kompetence otrok od treh let do vstopa v šolo. Projektni partnerji so s projektnimi aktivnostmi iskali inovativne pristope v metodiki in didaktiki povezovanja lutke z matematiko. Toda še preden so projektni partnerji pričeli krepiti kompetence otrok, so se posvetili krepitvi kompetenc pedagoškega osebja. Projektna aktivnosti s tematskimi seminarji in izmenjavo mednarodnih izkušenj so tako najprej izboljšale znanje, izkušnje in zanimanje za matematiko, naravoslovje in lutke pri pedagoškem osebju. Projektni partnerji so nato lutke in matematiko vpeli v vsa področja delovanja partnerskih organizacij (sodelovanje s starši, izobraževanje strokovnega osebja, dodatne in obogatitvene dejavnosti, dobrodelne dejavnosti) in tudi v nacionalne kurikule sodelujočih držav. Inovativna vpeljava legend tujih partnerjev v redne kurikule (z dodatkom matematičnih nalog) je omogočala tako celostno spoznavanje tujih kultur, matematike in lutk, in sicer tako pri otrocih kot pri strokovnem osebju, starih ter širši in ožji (strokovni in laični) skupnosti. V vseh sodelujočih vrtcih so pripravili pismo, ki je vsebovalo legendo okolja, slikovno pismo, sklop matematičnih nalog, lutko in načrt zanjo. Pismo je od vrtca do vrtca in iz države v državo potovalo z redno pošto. Ob prebiranju

pisma in spremljajočih dejavnostih so otroci krepili matematične, umetniške, splošne, strokovne in osebnostne kompetence ter pridobivali znanje o kulturnih, geografskih in jezikovnih posebnostih vpletenih držav ter konkretne izkušnje uresničevanja človekovih pravic, demokratičnih načel in medsebojne strpnosti.

Pridobivanje matematičnih znanj s pomočjo lutke je bilo interdisciplinarno, zabavno, enostavno in zanimivo ter mednarodno obarvano. Otroci in vzgojitelji/-ce so tako ob prisotnosti lutke in z zanimivimi legendami krepili motivacijo za uporabo in pridobivanje znanja in kompetenc s področja matematike tudi v povezavi z vsakdanjim življenjem. Mednarodna raven je pripomogla h globljemu vpogledu v matematične kompetence vseh sodelujočih, k prepoznavanju težav in rešitev na tem področju ter k popestritvi vsebine – s krepitvijo lastne identitete, spoznavanjem identitete drugih in sprejemanjem drugačnosti.

Jezik projekta angleški

Glavne kompetence, ki jih projekt obravnava

- matematične kompetence,
- umetniške kompetence,
- jezikovne kompetence,
- medkulturne kompetence,
- državljanske kompetence,
- vseživljenjsko učenje.

Trajanje projekta 2 leti

Pedagoški cilji projekta

- spodbujati zanimanje za naravoslovje in matematiko,
- razvijati uporabo matematike pri reševanju težav v vsakdanjem življenju,
- razvijati umetniške kompetence z lutkovnega področja,
- spoznavati domače in tuje kulturne, geografske, jezikovne, zgodovinske različnosti,
- razvijati ustvarjalnost in kreativnost,
- spodbujati projektno delo,
- spoznavati vse kanale sporazumevanja (govorni, slušni, vidni, IKT).

Predlagane projektne aktivnosti

1. Izdelava in kroženje pisem

Vsak izmed partnerjev izdelava pismo. Pismo vsebuje legendo okolja, slikovno pismo, sklop matematičnih nalog, lutko in načrt zanjo. Pisma potujejo po pošti. Vsi partnerji prejmejo pisma ostalih partnerjev v določenem razporedu. Ob izdelavi pisma otroci spoznavajo lastno kulturno dediščino ter urijo matematične kompetence in ustvarjalnost (še posebej pri izdelavi lutke in slikovnega pisma). Ob prejemu pisma partnerjev vzgojitelji/-ce otrokom preberejo prevod legende in jim pokažejo priložene slike. Pri spoznavanju legende je otrokom v spodbudo tudi lutka, ki je prispela v pismo. S priloženim načrtom pa lutko tudi izdelajo.

2. Spoznavanje geografskih, kulturnih, jezikovnih in zgodovinskih značilnosti partnerskih držav

V pričakovanju pisma otroci spoznavajo značilnosti države, iz katere prihaja pismo. Značilnosti spoznavajo na vseh področjih kurikula. Osredotočajo se na geografske značilnosti države, spremljajo tamkajšnje vreme, glavno mesto, geografsko lego, zastavo, grb, jezik, kulturo, himno, praznike, zgodovino, narodne noše. V jedilnike vrtca se umesti tradicionalne jedi držav, iz katerih prihajajo partnerji. Izvede se tudi olimpijada. Za starše pa se pripravijo druženja s poudarki na nacionalni raznolikosti.

3. Uprizoritev lutkovne predstave

Legende, ki v pismih potujejo med partnerji, so osnova za lutkovne predstave otrok. Vse predstave si otroci ogledajo po predhodni obravnavi legende. Lutkovne predstave so lahko različne po obsegu, vrsti lutk in krogu gledalcev in gledalk. Sodelujejo lahko samo otroci ali pa tudi vzgojitelji/-ce.

4. Strokovna srečanja projektnih partnerjev

V obdobju dveh let so se projektni partnerji srečali štirikrat. Na srečanjih so poglobljali znanje o lutkah in matematiki, izmenjevali izkušnje z delom na teh področjih, pregledali nacionalne kurikule, usklajevali delo, izdelali pa so tudi razstavo vseh izdelkov, lutk, didaktičnih sredstev in slik, nastalih v okviru projekta.

5. Izdaja priročnika

Ob koncu projekta izide priročnik. V njem je objavljena vsebina vseh pisem, predlogi dejavnosti, mnenja udeležencev in udeleženec ter učinki projekta. Priročnik je lahko namenjen tudi prikazu implementacije projektnih aktivnosti v redni delovni načrt vrtca.

**Predstavitve
rezultatov projekta
širši javnosti**

- gostovanje z lutkovno predstavo, predstavitve legende in matematičnih dejavnosti v regionalni knjižnici, na šoli, v CUDV Dobrna, Kulturnici Celje, sosednjih vrtcih,
- objava člankov v lokalnem in regionalnem časopisu (Dobrčan, Novi tednik),
- predstavitve učinkov projekta na mednarodni konferenci (v obliki strokovnega prispevka),
- objava člankov v tujih strokovnih revijah,
- predstavitve učinkov projekta na regionalnih srečanjih strokovne javnosti.

**Aktivno
vključevanje
otrok v projekt**

Otroci ob pomoči vzgojitelja/-ice izberejo legendo ter izdelajo slikovno pismo, lutko in načrt zanjo. Seznanjajo se z vsebino pisem ostalih partnerjev. Otroci animirajo in spoznavajo vse vrste lutk in sodelujejo pri predstavi. Rešujejo matematične probleme s pomočjo lutke ter spoznavajo vključene države z vsemi čutili. Aktivno sodelujejo pri virtualnih srečanjih skupin partnerskih vrtcev in so avtorji ustvarjalnih izdelkov na temo projekta.

V Vrtec Dobrna je projekt prinesel nove teme ter nove oblike in metode organizacije dela. V projektno delo smo bili vključeni vsi zaposleni, saj je tudi akcijski načrt predvideval aktivno udeležbo celotnega kolektiva vrtca. Pri dodeljevanju in izbiri nalog smo dodobra utrdili nacionalni kurikulum, predvsem obravnavani področji – matematiko in lutke. Projekt smo integrirali v vsa področja našega delovanja. Prilagodili smo letni delovni načrt, vnesli nove teme, posodobili sodelovanje s starši, prilagodili izobraževanja za strokovno osebje, uvedli nove organizacijske navade. Tako smo postali bogatejši, ne samo strokovno, temveč smo rastle tudi kot skupek posameznikov, ki so se odlično odzivali na vse izzive. Pridobili smo prepotrebno znanje, izkušnje, motivacijo, energijo in samozavest, da zmoremo biti odlični. Vsaka projektna naloga nam je bila v veliko veselje in izziv. Na otrocih se je to odražalo z velikimi spremembami. Deležni so bili energije, znanja, izkušenj in neverjetnega navdušenja strokovnega osebja. Učinki so se razširili tudi na starše, strokovno osebje šole, občino, lokalno prebivalstvo, osebje sosednjih vrtcev in šol. Skratka, zaradi projekta smo bili vsi, ki smo pri njem kakor koli sodelovali, prepoznavni daleč okrog. Turčija in Grčija sta nam bili bližje, kot smo si kadar koli predstavljali. Z vpeljavo kulturnih in nacionalnih posebnosti partnerjev smo rušili stereotipe in prepoznavali kulturo in običaje. Marsikdo od otrok, zaposlenih, staršev in ostalega lokalnega prebivalstva je prvič doživel v projekt vključene države z vsemi čutili, poskusil grško ali turško hrano, slišal njihovo glasbo, jezik, spoznal njihove znamenitosti, stisnil roko nekemu iz tujine. Rušili so se ustaljeni vzorci in oblike sodelovanja, prepotrebno znanje tujega jezika je zopet dobilo veljavo, neverbalna komunikacija se je izpopolnila, re-vitalizirali smo svoje resurse in postavljeni smo bili pred izziv tako za profesionalno kot za osebno rast. Strokovno osebje je samozavestno stopalo po zadanih projektnih poteh, ki so vključevale potovanja in prilagoditve kulturi, organizacijo obiskov, izobraževalnih srečanj, prireditvev, razstav, javne nastope, učenje tujih jezikov, uporabo IKT, izdajo priročnika ter nenehno iskanje znanja, ki se je prenašalo na otroke in vse ostale.

Sodelovanje v mednarodnem projektu nam je odprlo vrata v svet raziskovanja didaktičnih in kulturnih vsebin – najprej vzgojiteljem in vzgojiteljicam ter nato še otrokom, ki so imeli možnost sodelovati in bili s tem deležni čarobnega potovanja po bližnji in daljni okolici, toda brez tveganj, ki jih potovanja prinašajo. Pridobili smo prepotrebno zavedanje, da zmoremo, da lahko strokovno in osebno napredujemo z velikimi koraki, da ni ovir, ki jih ni moč prestopiti, preskočiti ali zaobiti. Najbolj pa smo veseli prepleta energije in prijateljskih vezi med nami v procesu pridobivanja izkušenj in znanja skozi projektno delo in s tem prepleta strokovnega dela z našo osebnostjo. Ni lepšega občutka kot zavedanje, da imaš prijatelje in prijateljice razpršene po vsem svetu.

Ksenija Ulaga

koordinatorica projekta

Projekt Erasmus+ KA201: Verižni eksperiment v vrtcu

Starost vključenih otrok

4–6 let

Sodelujoče države

Organizacija

Vrtec Žirovnica in Vrtec Zagorje ob Savi

Koordinatorica organizacija projekta

Ljudska univerza Jesenice

Spletna stran projekta

Glavni cilj projekta Erasmus+ 'Verižni eksperiment v vrtcu' je razviti in z medgeneracijskim sodelovanjem v vrtcih pilotno implementirati verižni eksperiment in s tem zagotoviti možnosti za zgodnji začetek razvoja temeljnih tehnološko-znanstvenih spretnosti z medgeneracijskim sodelovanjem. Verižni eksperiment je skupek členov, ki se poganjajo drug za drugim. Prejšnji člen sproži delovanje naslednjega po principu podiranja domin. Verigo sestavljajo neodvisni členi, v katere je vgrajenih veliko zanimivih pojavov in fizikalnih zakonitosti. Povezovalni element med posameznimi členi je kovinska kroglica. Predšolski otroci pod vodstvom mentorja/-ice (z naravoslovnim in tehnološkim znanjem in izkušnjami) in pedagoškega osebja gradijo člene in jih sestavijo v verigo. Predšolski otroci z verižnim eksperimentom razvijajo

temeljne tehnološko-znanstvene spretnosti in zanimanje za tehnično stroko. Delo na posameznih členih razvija tudi ročne spretnosti (zabijanje žebeljev, osnovno oblikovanje ...). Povezava ne le dveh različnih sektorjev izobraževanja – predšolske vzgoje in izobraževanja odraslih, temveč tudi devetih partnerjev iz štirih različnih držav je prinesla inovativne rešitve za soočanje s skupnimi izzivi na področjih zgodnjega razvoja temeljnih spretnosti in medgeneracijskega sodelovanja. Mednarodna razsežnost dela pri projektu je udeležencem in udeleženkam omogočala stik s popolnoma novimi vizijami in idejami. Če jih kombiniramo, pridemo do rešitev, ki se v zgolj nacionalnem okolju ne morejo razviti.

Jezik projekta angleščina

Glavne kompetence, ki jih projekt obravnava

- razvoj osnovnih tehnično-znanstvenih kompetenc in zanimanja za tehnične poklice pri predšolskih otrocih,
- medgeneracijsko učenje ter prenos znanj in vrednot s starejše na najmlajšo generacijo.

Trajanje projekta 2 leti

Pedagoški cilji projekta

Glavni pedagoški cilj projekta je povezovanje izobraževanja odraslih in predšolske vzgoje. V projektu se razvijajo in krepijo znanje, spretnosti in kompetence osebja s transnacionalnim vzajemnim učenjem, izmenjavo idej, praks in metod. Pri iskanju rešitev za izzive na področju zgodnjega razvoja osnovnih spretnosti in večgeneracijskega učenja se uporablja mednarodni pristop. Mednarodne mobilnosti udeležencem in udeleženkam omogočajo stik s povsem novimi vizijami in idejami. Obenem pa je spoznavanje tujih praks in predšolskih sistemov odlična priložnost, da udeleženci in udeleženke ponovno ocenijo svoje vsakodnevno delo.

Predlagane projektne aktivnosti

Otroci s pomočjo mentorjev/mentorice in vzgojiteljev/vzgojiteljic izdelajo verižni eksperiment, kar lahko traja nekaj mesecev. Na delavnicah spoznavajo verižne reakcije prek različnih socialnih (elektrika, domino ...) in gibalnih iger. Otroci se tako seznanijo z različnimi orodji in njihovo uporabo ter različnimi materiali. Preizkušajo se v žaganju, zabijanju, vrtnanju. Sledi izdelava lesenega ogrodja za verižni eksperiment, ki izgleda kot narobe obrnjena miza. Otroci ogrodje tudi pobarvajo. Nato izdelajo posamezne dele, ki ponazarjajo različne športe. Iz stirodurja najprej izdelajo smučišče in nanj nalepijo lesene deščice, med katerimi bo potovala kroglica. Iz plastičnega žleba nato oblikujejo skakalnico, iz lesa izdelajo hokejsko igrišče. Vse to povežejo v člen, po katerem kroglica potuje od začetka do konca in nato na naslednji člen.

Predstavitev rezultatov projekta širši javnosti

- predstavitev na ravni lokalnega okolja oz. občin,
- spletna stran projekta,
- organizacija dogodka ob zaključku prvega pilota, na katerem so zagnali verižni eksperiment (povabljeni so bili starši, seniorji, občine, novinarji in vrtci iz regije),
- obveščanje strokovne javnosti prek platforme EPALE,
- udeležba na tekmovanju Bistroumni v Ljubljani; Ljudska univerza Jesenice in Vrtec Žirovnica sta prejela nagrado za verižni člen 'Šport pod Stolom',
- predstavitev na Tednu vseživljenjskega učenja 2019, na paradah učenja (Jesenice, Žirovnica, Bohinj, Trbovlje),
- predstavitev v trgovskem centru Qlandia Kranj in na Festivalu za tretje življenjsko obdobje 2019 v Ljubljani (s praktično demonstracijo).

Aktivno vključevanje otrok v projekt

V projektu vsak sodelujoči vrtec izvede dvakrat po 60 ur verižnega eksperimenta. V skupino je vključenih 10–15 otrok, ki pod vodstvom starejšega mentorja/mentorice in vzgojiteljev/vzgojiteljic izdelujejo člene verižnega eksperimenta. Na zadnjem srečanju, ki ga organizirajo kot dogodek za starše in druge zainteresirane, poženejo kroglico in tako preizkusijo svoje delo.

Naš vrtec je prvič sodeloval v mednarodnem projektu, zato je bilo že samo sodelovanje oz. vključevanje v aktivnosti za projektni tim velik izziv in novost. Povezovati smo se začeli tudi mednarodno; presegli smo strah pred komunikacijo v angleškem jeziku in ustvarili osnovo, da bomo v mednarodnem sodelovalnem duhu delovali tudi po tem, ko bo projekt zaključen. Velika dodana vrednost je bilo medgeneracijsko sodelovanje skozi celoten projekt. Sodelovanje različno starih udeležencev, otrok in odraslih, je obogatilo naše pedagoško delo in hkrati razširilo znanja in vedenja tako otrok kot tudi odraslih. Drug od drugega smo se veliko naučili, hkrati pa med seboj stkali pristne socialne, prijateljske odnose. Projekt nas je spodbudil, da smo v igralnico otrokom prinesli pravo orodje in materiale, ki jih v vsakdanjem življenju uporabljamo odrasli, večinoma moški. V času projekta je bilo drugače; enakovredno smo jih uporabljali predstavniki obeh spolov in različnih generacij. Izkušnja sodelovanja v projektu 'Verižni eksperiment v vrtcu' je neprecenljiva. Hvaležni smo zanj; vsem tistim, ki so nam pomagali narediti negotove korake na začetku, in vsem, s katerimi smo, posredno in neposredno, soustvarjali in bogatili vsakdan otrokom in vzgojiteljem v vrtcu.

Darja Rakovič, Nika Per in Vesna Sušnik

ravnateljica ter vzgojiteljici, Vrtec Zagorje ob Savi

Kar nekaj vzgojiteljic se je v okviru projekta prvič udeležilo mednarodne mobilnosti. Na začetku je bila seveda prisotna dobršna mera treme. Dvomi v lastne jezikovne spretnosti, strah pred obilico administrativnega dela itn. so se že po prvi mobilnosti razblinili. Pozitivni učinki mednarodne mobilnosti na udeleženke, tako z vidika strokovnega kot tudi (ali še zlasti) osebnega razvoja, krepko pretehtajo vse manj prijetne vidike, kot so npr. administrativne zahteve glede dokumentiranja mobilnosti, poročanja ipd. Vse vključene vzgojiteljice so bile navdušene nad izkušnjo in motivirane tako za nadaljnjo udeležbo na mednarodnih mobilnostih kot tudi za pripravo lastnih mednarodnih projektov. Največjo vrednost mednarodnih projektov za predšolsko osebje vsekakor predstavlja možnost osebnega vpogleda v prakse, dobre in slabe, vrtcev v drugih državah ter možnost izmenjave znanj in izkušenj s kolegi/-cami iz drugih držav. Za vrtec kot celoto pa mednarodni projekt predstavlja eno najboljših možnosti za odpiranje navzven, in sicer ne le v mednarodni prostor, temveč tudi v lokalno okolje, predvsem v širše, organizirano sodelovanje s starejšimi v obliki medgeneracijskega prenosa znanj, spretnosti in vrednot z najstarejše na najmlajšo generacijo.

Maja Radinovič Hajdič

Ljudska univerza Jesenice

CMEPIUS

Ob železnici 30a
1000 Ljubljana

www.cmepius.si

etwinning@cmepius.si

FB: CMEPIUS: facebook.com/Cmepius

FB: eTwinning Slovenija: facebook.com/eTwinningSlovenija

Twitter: [@eTwinningSI](https://twitter.com/eTwinningSI), twitter.com/etwinningsi

Ljubljana, 2021

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT